

ÚZEMNÍ STUDIE PUSTEVNY

Kateřina Vrbová

Článek představuje územní studii Pustevny, kterou pořídilo Ministerstvo pro místní rozvoj a která by měla sloužit jako podklad pro koordinaci a usměrňování dalšího rozvoje území Pusteven, významného turistického cíle na hranicích Moravskoslezského a Zlínského kraje. V čem tkví *genius loci* Pusteven, lze stanovit únosnou kapacitu území z hlediska počtu návštěvníků a jejich regulace tak, aby byly zachovány přírodní, krajinné a kulturní hodnoty území? Jak může vypadat udržitelný rozvoj tohoto území v blízké budoucnosti? Společné diskuse při hledání odpovědi na výše uvedené otázky v rámci přípravy a zpracování územní studie se zástupci reprezentujícími různé zájmy v území potvrdily, že shoda na budoucím rozvoji tohoto území se hledá velice obtížně, pro koordinovaný a dlouhodobě udržitelný rozvoj je však zcela zásadní.

Úvod

Dynamický rozvoj cestovního ruchu a turistiky přináší řadu nových příležitostí a impulzů pro rozvoj území, ale nese s sebou i množství negativních dopadů – zátěž na infrastrukturu, poškozování přírodních a kulturních hodnot, vytlačování potřeb místních obyvatel, negativní dopad na hospodaření v území, ztrátu *genia loci*. Naším cílem by měl být udržitelný cestovní ruch, který díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenaruší přírodní, kulturní a sociální prostředí. S rostoucí atraktivitou území a stoupajícím počtem návštěvníků rostou i výše zmíněná rizika a nežádoucí dopady na území. Jeden z nejvýznamnějších turistických cílů Beskyd, který ročně navštíví přes čtvrt milionu osob, představuje území Pusteven. Již koncem 19. století zde vzniká z iniciativy Podhorské jednoty Radhošť první útulna, brzy poté dochází k realizaci známých Jurkovičových staveb, díky kterým Pustevny získaly svůj symbol. Turismus je tím, co formuje tvář Pusteven dodnes, od romantické podoby Pusteven první republiky se dostáváme k vytiženému sportovnímu středisku současnosti. Území čelí každoročně se zvyšujícím tlaku na jeho intenzivnější využívání. Potřeba koordinovaného přístupu při rozvoji cestovního ruchu zohledňujícího dopady do území v potřebných souvislostech byla diskutována i v rámci proběhlé konference Asociace pro urbanismus a územní plánování v dubnu 2017 věnované problematice rozvoje cestovního ruchu (viz sborník z konference uveřejněný formou mimořádné přílohy časopisu Urbanismus a územní rozvoj č. 3/2017).¹⁾

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) se v roce 2016 rozhodlo pořádit v tomto území, které se nachází na hranici Moravskoslezského a Zlínského kraje, územní studii (dále jen „ÚS“).²⁾ Jejím cílem bylo s ohledem na přírodní, kulturní, sociální a hospodářské podmínky, limity a hodnoty řešeného území ověřit možnosti a podmínky změn v území, zejména další rozvoj letní a zimní rekreace, a vytvořit tak podklad sloužící pro koordinaci dalších změn v území v rámci pořizování územně plánovacích dokumentací a jejich případných změn (resp. aktualizací).

Postup pořízení územní studie

V roce 2017 zřídilo MMR pracovní skupinu sestávající ze zástupců územních samospráv, orgánů státní správy a významných vlastníků hospodařících v území. Ve spolupráci s těmito zástupci bylo připraveno zadání územní studie. Zpracovatelem územní studie se stal Ing. arch. Lukáš Peca, Ph.D. V roce 2018 proběhla první etapa prací – doplňující průzkumy a rozbory. Na základě výsledků první etapy došlo ke schválení pokynů, které dále upřesnily požadavky na zpracování územní studie. Návrh územní studie již musel počítat s významnými projekty, které byly v nedávné době v tomto území realizovány nebo byly již v pokročilé fázi přípravy realizace – stezka v korunách stromů Valaška, rekonstrukce a navýšení kapacity lanové dráhy Ráztoka – Pustevny, rekonstrukce hotelu Tanečnicka, koliby U Zárýša a objektu Sokolenka. V rámci setkání členů pracovní skupiny v průběhu první etapy prací panovala shoda na tom, že všechny tyto záměry povedou k dalšímu navýšení počtu návštěvníků na hřebeni a jejich koncentraci především na Pustevnách. Takto zásadní záměry se obtížně koordinují v rámci samostatných povolovacích procesů. Pro další koncepční a udržitelný rozvoj území Pusteven a Radhošťského hřebene je tedy klíčové, aby se jednotliví aktéři shodli na cílovém charakteru lokality a k tomu pak společně směřovali, dosud takový koncept chyběl.

Na základě analýz a výsledku konzultací v rámci první etapy byl stanoven základní cíl – umožnit rozvoj území s ohledem na zachování silné kulturní a historické identity Pusteven, která je založena na souladu krajinných a kulturních hodnot území. Zároveň došlo po dohodě pořizovatele se zpracovatelem k rozšíření řešeného území tak, aby zahrnovalo jak samotný areál Pusteven, tak i celé širší území mezi Rožnovem pod Radhoštěm – Horní Bečvou – Čeladnou a Trojanovicemi. Takto vymezené území umožnilo uchopit (a pochopit) lokalitu jako celek. V průběhu roku 2019 byl připraven návrh studie, který byl následně opět konzultován v rámci pracovní skupiny, na základě vyhodnocení výsledku těchto konzultací došlo k úpravě studie a jejímu předání pořizovateli.

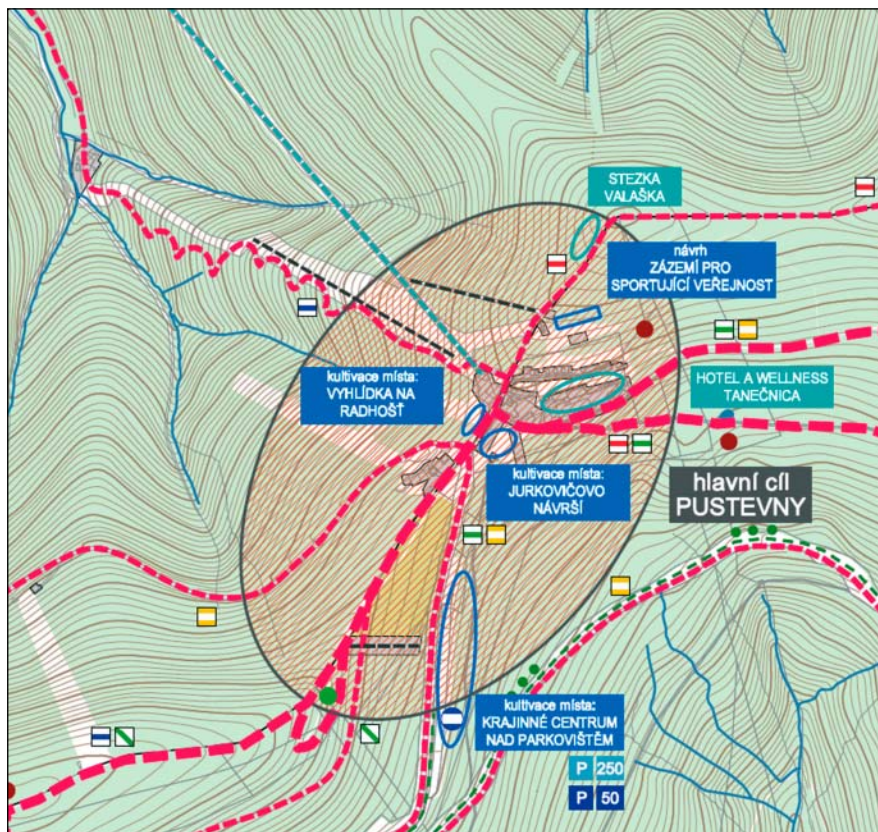
1) <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2017/2017-03/sbornik-roznov-2017-03.pdf>

2) Pořízení územních studií řešících problémy přesahující hranice jednoho kraje ukládá MMR Politika územního rozvoje ČR, úplné znění závazné od 11.9. 2020 v článku (184).

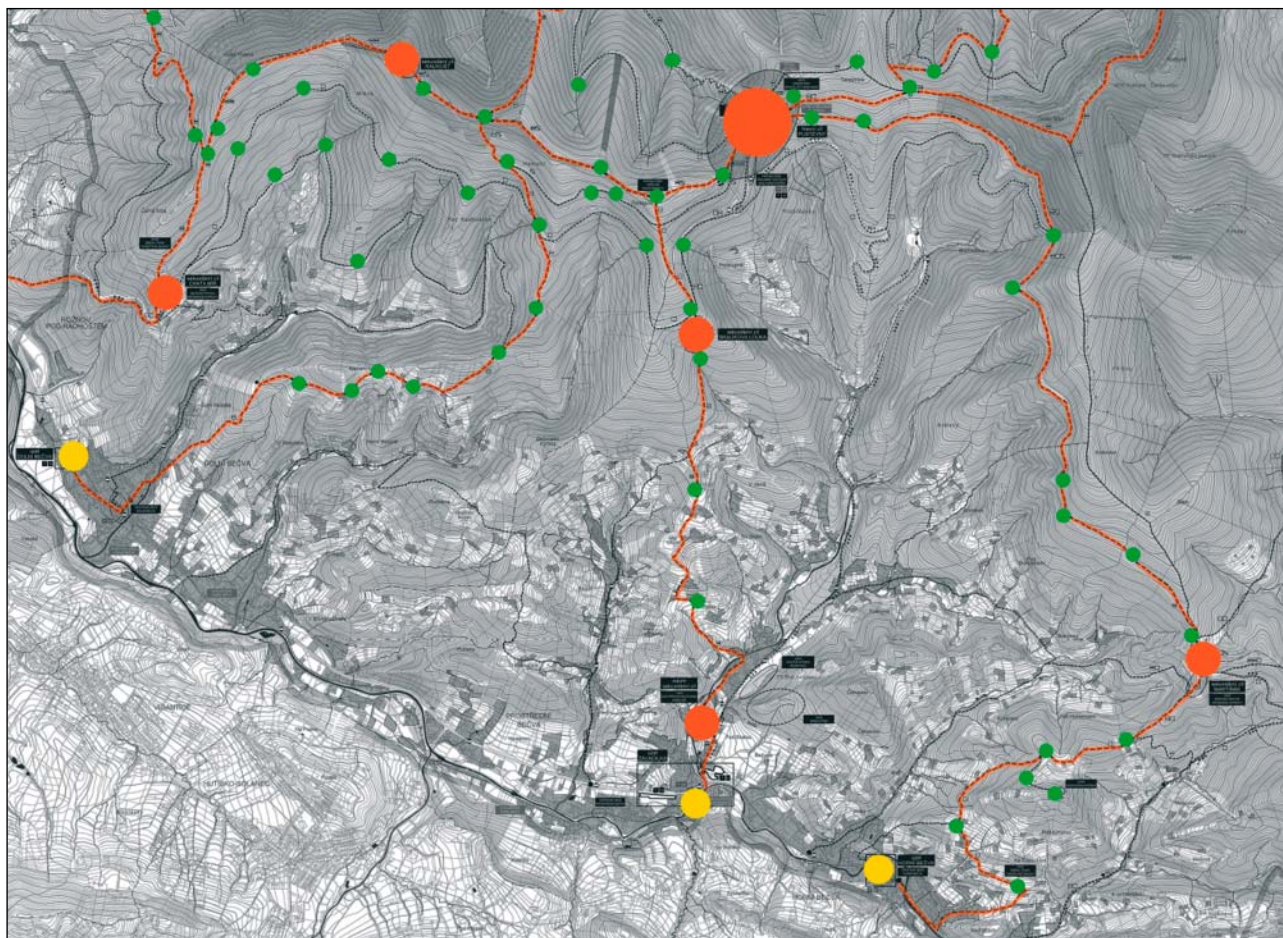
Obsah územní studie

Územní studie řeší dotčené území ve dvou měřítkových úrovních.

V rámci širšího celku stanoví základní zásady koncepce rozvoje území nejen s ohledem na přírodní a krajinné hodnoty, ale i původní roztroušené pasekářské osídlení. Předmětem řešení je i návrh systému dopravní obsluhy území a síť tzv. „Radhošťských stezek“, které by měly v rámci vytipovaných sekundárních cílů pomoci odlehčit turisticky přetíženému území vrcholových partií, zejména tedy území samotných Pustevn a Radhošťskému hřebeni. Stávající hustota sítě turistických tras v území je dostatečná, návrh však počítá s posílením jejich atraktivivity a řešením jejich výchozích míst jako multimodálních uzlů tak, aby byla pro dosažení vrcholových partií využívána jiná, než individuální automobilová doprava. Takto definova-

Detail řešení území Pustevn

Koncepce „Radhošťských stezek“

na síť „míst“ na radhošťských stezkách umožní koncepčně uchopit rozvoj atraktivit v území s ohledem na jedinečnost jednotlivých lokalit.

V podrobném měřítku navrhuje pro území samotných Pustevn koncept hlavní veřejných prostranství a přilehlých stavebních celků s jasnou hierarchizací a čitelnými vzájemnými vazbami včetně doplnění o potřebné rozvojové plochy. Kromě drobnějších zásahů v centrálním prostoru – úprava Jurkovičova návrší či křížení cest, se navrhuje i doplnění o potřebné zázemí pro návštěvníky – zejména nový objekt „Krajinné centrum nad parkovištěm“. Toto centrum je navrženo mimo těsnou blízkost historických staveb na území stávajícího kapacitního parkoviště v terénním zářezu při silnici od Prostřední Bečvy a představuje nejvýznamnější rozvojovou plochu pro doplnění potřebného občanského vybavení v této lokalitě.

Závěry územní studie

V rámci pořízení ÚS Pustevny byly na základě analýzy stávajícího stavu území, identifikovaných hodnot a potřebných změn navrženy zásady pro jeho budoucí rozvoj. Tyto obecné zásady by se měly stát výchozím podkladem pro aktualizaci, změny a pořízení územně plánovací dokumentace (ÚPD) krajů a obcí řešeného území, v rámci nichž budou korigovány a zpřesňovány do formy právně závazné ÚPD. V rámci konzultací při pořizování územní studie se ukázalo, jak obtížné je v dnešní době, kdy řada uživatelů touží po maximalizaci užítku, sladit potřeby všech aktérů v území tak, aby si vzájemně nejen neškodili, ale společně přispívali k uchování a rozvoji tohoto unikátního místa i pro příští generace. Stanovení jednotných zásad a přijetí společné vize jeho budoucího užívání snad k tomuto cíli přispěje.

Územní studie je dostupná na webových stránkách MMR – v sekci Stavební právo – Koncepce a strategie – Územní studie pořízené MMR.

*Ing. Kateřina Vrbová, Ph.D.
Odbor územního plánování
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

ENGLISH ABSTRACT

The spatial study of Pustevny, by Kateřina Vrbová

This article presents a spatial study elaborated by the Ministry for Regional Development that should serve as a basis for the coordination and direction of prospective developments on the territory of Pustevny, an important tourism destination on the border of the Regions of Moravia-Silesia and Zlín. In what does the genius loci of Pustevny consist, and can a limit for the number of visitors be determined that will ensure the survival of natural, cultural and landscape values? What will the sustainable development of this territory be like in the near future? Debates with supporters of various interests and the quest for answers to these questions have proved that a consensus will be difficult to achieve, although it will be crucially important for coordinated sustainable development of this territory.